

25.1.2019

VALTION LIIKUNTANEUVOSTO
Statens idrottsråd

Valtion liikuntaneuvoston lausunto: Kansallinen ilmansuojeluohjelma 2030

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/7112/2018; YM 036:00/2017

Valtion liikuntaneuvosto kiittää mahdollisuudesta lausua Kansallisesta ilmansuojeluohjelmasta 2030. Liikuntaneuvosto esittää, että Kansallisen ilmansuojeluohjelman keskeisiksi toimenpiteiksi nostetaan kävelyn ja pyöräilyn edistämisen sekä liikkumisolosuhteiden huomioiminen osana kaikkea alue- ja maankäytön suunnittelua ja kaavoitusta.

Kävely ja pyöräily ovat merkittävä osa liikennejärjestelmää ja ihmisten arkea niin liikkumisen kuin liikunnan näkökulmasta. Vuonna 2017 kävelyn ja pyöräilyn osuus kaikista tehdyistä matkoista oli vajaat kolmannes. Ihmisten omatoimisesta liikunnasta merkittävä osa tapahtuu kävellessä tai pyöräillen.

Liikenteellä on keskeinen merkitys Suomen kansallisten energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Kävelyn ja pyöräilyn edistämällä voitaisiin vähentää liikenteen päästöjä Suomessa vuoteen 2030 mennessä arviolta noin 0,2 miljoonaa tonnia, mikä olisi noin 7 % liikenteen koko päästövähennystarpeesta (KAISU – Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman valmistelu). Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen vähentää myös muita liikenteen haitallisia ympäristövaikutuksia (kuten ilmanlaadun kannalta haitallisia päästöjä ja melua) ja lisää elinympäristöjen viihtyisyyttä. Kävelyn ja pyöräilyn edistämisestä on saatu jo monia konkreettisia tuloksia. Esimerkiksi Helsingissä kaupunkipyörä on korvannut mm. raitiovaunu-, ja bussi- sekä automatkoja.

Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen lisää myös väestön aktiivista elämäntapaa, jolla on yksilön hyvinvoinnin lisäksi merkitystä sosiaali- ja terveydenhuollon kustannussäästötavoitteissa. Kävelyn lisääminen 20 prosentilla tuottaisi Suomessa arviolta 3,3 miljardin euron ja pyöräilyn lisääminen 1,1 miljardin euron arvosta terveyshyötyjä (Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma 2018, LVM). Hyödyt ovat samaa luokkaa, kuin sote-uudistukselle asetettu kolmen miljardin säästötavoite.

Kävelyn ja pyöräilyn edistämiseksi luodaan kuitenkin haasteen paikoin hajautunut yhdyskuntarakenne. Työ- ja asiointimatkat ovat pidentyneet ja useat palvelut (esimerkiksi liikuntapalvelut) ovat monilla alueilla vaikeasti saavutettavissa ilman henkilöautoa. Kävelyn ja pyöräilyn osuus kaikista tehdyistä matkoista onkin vähentynyt pitkällä aikavälillä. Etenkin nuorten kävely ja pyöräily ovat vähentyneet ja vastaavasti mopon ja mopoautojen käyttö on lisääntynyt merkittävästi. Tällä hetkellä reilu viidennes peruskoululaisista (noin 120 000) on kuljetuspalveluiden piirissä.

Valtionneuvoston 22.3.2018 vahvistama kävelyn ja pyöräilyn edistämisen periaatepäätös sekä kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma voivat aikaansaada merkittäviä niin ilmasto- kuin kansanterveysvaikutuksia. Liikuntaneuvosto näkee olennaisena asiana liikenne- ja viestintäministeriön kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman ja siinä määriteltyjen toimenpiteiden päämäärätietoisena toimeenpanon ja resursoinnin. Kävely-, pyöräily- ja ylipäänsä erilaiset liikkumisolosuhteet tulee ottaa huomioon kaikessa alue- ja maankäytön suunnittelussa ja kaavoituksessa. Tämä vaatii tiivistä yhteistyötä eri hallinnonalojen ja toimijoiden kesken.

Tapio Korjus
puheenjohtaja
valtion liikuntaneuvosto

Minttu Korsberg
pääsihteeri
valtion liikuntaneuvosto